

Novi svijet

TRAVANJ 2013.

PAPA IZ
DRUGOG
SVIJETA

ISSN 1331-226X • Godina XLIX. br.4/2013 • www.novisvijet.net • cijena 15 kn

EPIDEMIJA SVETOSTI

| NEMOGUĆE POSTAJE MOGUĆE

SADRŽAJ

AP Photo/Gregorio Borgia

07

03 RIJEČ ČITATELJIMA

Tko služi kraljuje

04 RIJEČ ŽIVOTA

Travanj

05 IZ ŽIVOTA

Nisam sama

Karte za koncert

06 U DUBINU

Je li vjera javna ili privatna?

07 PAPA

Papa iz drugog svijeta

Petrov nasljednik Franjo

Dovoljno je malo

Papa Franjo, predivno

iznenađenje

10

20

SVJEDOČANSTVO

Nemoguće postaje moguće

22 AKTUALNO

Umrijeti od šutnje

24 OBITELJ

Zajedništvo duše

26 ISTAKNUTO

Naučiti misliti

27 ZDRAVLJE

Snaga zelenog lisnatog povrća

10 OBLJETNICA

Epidemija svetosti

Oaze gdje se dodiruje božansko

13 NA CILJU

Prijatelj svima

14 DUHOVNOST JEDINSTVA

Karizma jedinstva i filozofija / 2

Poistovjetiti se s bližnjim

18 SUSRETI

Peta obljetnica u Hrvatskoj

Novi svijet

Tko služi kraljuje

Već smo duboko zakoraknuli u najljepše godišnje doba – proljeće, a priroda je u mnogim našim krajevima više nalik zimi. Istodobno smo svjedoci vremena koje bismo mogli usporediti s proljećem, promotrimo li posljednje događaje u Katoličkoj crkvi. Izbor pape Franje, čovjeka s druge strane svijeta, jamstvo je osvježenja, što je tako očito u svim njegovim nastupima. Nekoliko stranica ovoga broja posvetili smo Papi koji nas je svojim gestama već više puta iznenadio. Komentirajući njegov poziv na služenje, za vrijeme mise kojom je započeo svoju službu, predsjednica Maria Voce je rekla kako svi koji pripadamo Pokretu fokolara moramo obavljati naš zadatak u duhu služenja, kakav god on bio. U duhu služenja, doista, ali služenja iz ljubavi. A tko služi iz ljubavi, može se reći da kraljuje. Stoga to nije služenje koje ponižava, nego stav onoga tko se potpuno daruje iz ljubavi.

Nakon što je u čitavom svijetu obilježena peta obljetnica smrti Chiare Lubich postavljaju se pitanja o mogućem pokretanju kauze za kanonizaciju. Poduzima li Pokret nešto u tom smjeru, odgovara nam dopredsjednik Giancarlo Faletti, a predsjednica Maria Voce kaže da je najveća odgovornost članova Pokreta fokolara ponuditi današnjem svijetu oaze gdje se može dotaknuti božansko.

Možda je najveći izazov suvremene kulture veliki i složeni priljev podataka i informacija koje prijete da nas poplave, tvrdi pedagoški stručnjak Michele De Beni. Ta nas tema vodi prema teškom zadatku selekcije-kontrole-upravljanja saznanjima, ali i na možda još važniji zadatak etičkih odabira i praktičnih odluka. O tome kako naučiti misliti dobro i činiti dobro saznat će polaznici tečaja i radionica u poduzetničkoj zoni u Loppijanu. "Ne tužite se jedni na druge", upozorava nas Riječ života mjeseca travnja. Kršćansko svjedočanstvo dat ćemo nadasve odgovarajući na moguće nedostatke u ljubavi našom još većom ljubavlju i zauzetošću, zaključuje Chiara u svom komentaru. ■

Đina Perkov

MJESEČNIK POKRETA FOKOLARA
godina XLIX, br. 4 – travanj 2013.

Naslovica:
Papa Franjo
pozdravlja
mnoštvo na trgu
Svetog Petra

Foto: LaPresse/AP/Gregorio Borgia

UREDNIŠTVO I UPRAVA

Novi svijet, Franje Račkoga 30, 48260 Križevci,
tel.: (+385) 01 3691 290; fax: (+385) 01 3691 840;
e-mail: novisvijet@novisvijet.net,
web stranica: www.novisvijet.net,

IZDAVAČ I NAKLADNIK

Djelo Marijino - Pokret fokolara

GLAVNA UREDNICA

Đina Perkov;

UREDNIČKO VIJEĆE

Đina Perkov, Sonja Eterović, Zdenko Horvat

TISAK

FEROPROMS d.o.o., Zagreb.

► Chiara Lubich

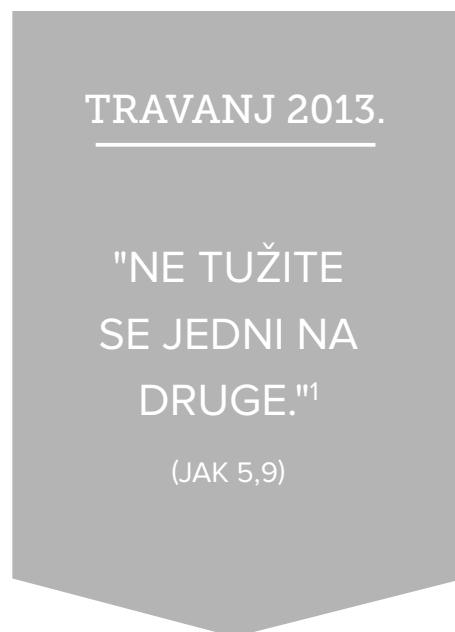
Da bismo bolje shvatili Riječ života predloženu za ovaj mjesec, trebamo voditi računa o okolnostima u kojima je izrečena. U kršćanskoj zajednici kojoj je apostol Jakov uputio ovu poslanicu događale su se neprilike. Bilo je sablazni, društvene obespravljenosti, sebičnog korištenja bogatstava, iskorištavanja radnika itd. Vjera je bila više na riječi nego na djelu. Sve je to izazivalo srdžbu i zamjerke jednih prema drugima, stvarajući stanje nelagode u cijeloj zajednici.

"NE TUŽITE SE JEDNI NA DRUGE."

Još se u apostolsko vrijeme moglo zapaziti ono što i danas vidimo u našim zajednicama. Najveće teškoće u življenu naše vjere najčešće ne dolaze izvana, od svijeta, nego nastaju iznutra, iz određenih situacija što se javljaju i iz ponašanja naše braće koja ne slijede kršćanski ideal. To dovodi do osjećaja nelagode, nepovjerenja i straha.

"NE TUŽITE SE JEDNI NA DRUGE."

Ta proturječja i više-manje teške nedosljednosti imaju svoj korijen u nedovoljno rasvjetljenoj vjeri i u vrlo nesavršenoj ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Prva reakcija kršćanina ne smije biti nestrpljivost i nepomirljivost, već ono što Isus poučava. On traži strpljivo čekanje, razumijevanje i milosrđe, što će pomoći da se razvije ona klica dobra posijana u nama, kako se tumači u prispodobi o kukolju (Mt 13,24-30.36-43).

TRAVANJ 2013.

"NE TUŽITE
SE JEDNI NA
DRUGE."

(JAK 5,9)

"NE TUŽITE SE JEDNI NA DRUGE."

Kako živjeti Riječ života ovoga mjeseca?
Ona nas postavlja pred težak vid kršćanskoga života. I mi pripadamo različitim zajednicama (obitelji, župi,

Arhiv CL

udrugama, radnom okružju, građanskoj zajednici), u kojima na žalost možda mnogo toga po našem mišljenju nije baš najbolje: temperament, stajališta i život nekih osoba, nedosljednosti koje nas žaloste i u nama pobuđuju odbacivanje.

To su mnoge prigode da dobro živimo Riječ života ovoga mjeseca. Mrmljanje i osudivanje – na što će nas napast navoditi – zamijenit ćemo strpljivošću i razumijevanjem, a ukoliko je moguće i bratskom opomenom. Kršćansko svjedočanstvo dat ćemo nadasve odgovarajući na moguće nedostatke u ljubavi ili zauzetosti našom još većom ljubavlju i zauzetošću. ■

¹ Objavljena u Novom svijetu br. 12/1989.

**Strpljivo čekanje,
razumijevanje i
milosrđe pomoći će
da se razvije klica
dobra posijana u
nama**

Nisam sama

Naš je tata umro 2008. god., kad sam imala 14 godina i išla u 7. razred. To je bilo jako teško razdoblje za mene i moju obitelj. Bila sam jako srdita i jednostavno nisam mogla niti htjela razumjeti zašto ga je Bog uzeo k sebi. Mislim da sam tada izgubila povjerenje u ljude i u Boga. Iste godine u lipnju s mamom i sestrom otišla sam na Marijapoli. Tamo sam shvatila da nisam sama i da je Bog sa mnom najviše u trenucima patnje i velike boli. Otad smo više povezani s osobama iz Djela Marijina, jer one shvaćaju našu situaciju i uvijek su nam spremne pomoći. Tako sam naučila gledati druge ljude na drugačiji način. Kao mala vjerovala sam da ljudi koji idu na pričest nose Isusa u sebi. U Djelu sam naučila da je Isus u svima, samo Ga trebamo znati prepoznati. Također sam naučila ne zatvarati oči i ne uskraćivati pomoći ljudima kojima je potrebna. Postala sam svjesnija i odgovornija, spremnija pomoći. Tako smo prošle godine za Božić sa grupom mladih posjetili Dom za nezbrinutu djecu. Pripremili smo program, a odrasli su ispekli kolače. Bila je to velika radost za djecu, a možda još više za nas.

Mnogo sam se puta uvjerila da nisam sama i da je Bog sa mnom; na svakom testu u školi, a pogotovo na ispitivanju. Prošlog ljeta išla sam u Križevce volontirati za vrijeme Dječjeg aktivnog ljeta. Putovala sam sama vlakom i pomolila se u sebi, zamolivši Boga da ipak tamo bude netko koga poznam. Kao i uvijek, Isus je čuo moje molitve. Nakon tjedan dana vraćala sam se kući. Ušla sam u prepuni vlak i shvatila da će morati stajati 3 sata do Slavonskog Broda. Nekoliko minuta nakon što sam se pomolila, konduktor mi je došao reći da ima dva slobodna mjesta (a ja sam tražila samo jedno) i da mogu tamo sjesti. ■

Z. G.

www.photanoticias.be

Karte za koncert

Prijateljica me pozvala na humanitarni koncert popularne grupe, koji se pripremao u mojoj gradu. Insistirala je da ona kupi karte i počasti me, a ja sam ju diskretno pokušala preduhitriti i nabaviti ih besplatno. Bilo mi je obećano da će ih dobiti, no stigle su tek pred sam početak koncerta. Više ih nisam mogla nikome darovati.

Pred koncert, na samom ulazu u dvoranu, onaj tihi nutarnji glas potaknuo me da potražim nekoga tko upravo kupuje karte, po mogućnosti skromnog izgleda. Izašla sam iz reda i vrtila se natrag, izvan gužve. Tada sam ugledala dragu prijateljicu koja je slučajno došla u goste u naš grad, a njezini su domaćini namjeravali poći na koncert. Naravno da nije bilo dvojbe da kartu dadem njoj. Ali radosti darivanja tu nije bio kraj. Ispričala mi je svoje iskustvo ostvarenja rečenice: "Dajte i dat će vam se".

U njezinoj rodnoj kući ukućani su proživljavali tešku nevolju, jer im je trebala hitna intervencija veterinara. Kako brat nije radio već šest mjeseci i nisu mogli platiti tu uslugu, osjetila je da novac koji ima treba dati njima, jer im je od životne važnosti. Otišla je potom kod svoje sestre, a ona i muž također su dobili karte za koncert, pa je odlučila poći s njima, na svoj račun. Srele smo se baš u trenutku u kojem smo mogle posvjedočiti kako nas Bog ljubi i ne da se nadmašiti u velikodušnosti. ■

Ž. M.

Je li vjera javna ili privatna?

IGINO GIORDANI PRENOSI NAM GORUĆU SILU OSOBE KOJA VIDI VJERU U DIMENZIJI ZAJEDNIŠTVA, A NE SAMO ZA VLASTITU UPORABU I POTROŠNJU ► **Igino Giordani**

Koristeći jezik svoga vremena, on o tome opširno piše u knjizi "Znak osporavan" (*Segno di contraddizione*) objavljenoj 1964., iz koje donosimo ovaj ulomak.

Vjera je vatra koja toliko više raste koliko više duša zahvati. Tko ju zatvoriti u sebe, vjerojatno će je ugušiti, zbog nedostatka kisika koji je ljubav – ekspanzivna a ne sebična krepost. Nismo učinili sve ako vjeru držimo za sebe. Tada počinje dužnost da ju dajemo drugima. Religija nastaje u svijesti, ali u njoj ne umire. Nastaje, ali se širi vani. Zatvoriti ju unutra, kao u neku škrinju, znači stisnuti beskrajnost Boga i ljubavi, tj. izvesti operaciju deformacije i ograničavanja. Tome slijedi mala vjera, po našoj mjeri, ljubomorna na vjeru drugoga; sektaški pokušaj da se božanstvo iskoristi za vlastitu uporabu. Našeg Isusa nadomeštamo mojim Isusom: katoličanstvo se smežurava na smrt; bratstvo se secira na živo. Ni ne primjećujući postajemo nekatolici, praktički usvajajući načelo "svatko za sebe, ja za sve", u kojem se razgrađuje solidarnost Mističnoga tijela. To je kao kad bi u ljudskom organizmu jedna stanica ili jedan organ počeli djelovati samo za sebe, nepovezani s drugima.

No pojedinac ne živi za sebe. U tome je prava snaga osobnosti. Štoviše, on najmanje živi za sebe, a njegov duhovni napredak je u stalnom odricanju od sebe, jer služeći drugima služi Bogu, ali i sebi samome. Sukladno Kristovu paradoksu, tko najviše misli na sebe, najmanje misli na sebe, kao škrtac što umire od straha i od gladi. Lakše se spasiti po drugima, jer Bog je podario spasenje po pravilu ljudskih djela, tj. davanja bližnjemu, čime ostvaruje zakon ljubavi, povezan s Bogom ne samo vjerom nego i ljubavlju koja se pretvara u djela; vjerom testiranom činjenicama, po čemu stoji pred Bogom ne samo licem u lice, nego i u društvu s braćom, kao svaki sin prema ocu, dugujući solidarnost. Ako ga se gurne u visinu, vodi ga se k Bogu; ako ga se gurne u širinu, vodi ga se prema čovječanstvu. Ta dva udarca nisu neovisna, nego povezana, kao dvije grede križa koje se susreću na Kristovu srcu. I koliko više jedna uzlazi, toliko se više druga širi. Što više ljubimo Boga, to više tražimo ljudi, a u svakome od njih blista Njegova slika. ■

Što više ljubimo Boga, to više tražimo ljudi, a u svakome od njih blista Njegova slika

Igino Giordani, Segno di contraddizione
(*Znak osporavan*), 1933. (Ed. Città Nuova, 1964- pp.272-274 / p.321)

zbor pape Franje je izvanredan znak kontinuiteta s onim što je Crkvi darovao Benedikt XVI., odričući se službe rimskoga biskupa, jer je izborom imena Franjo, po prvi put u povijesti Crkve, novi papa želio unijeti svoju službu u proročko svjetlo evanđeoskog svjedočanstva Franje Asiškoga.

To što se papa u svojim prvim riječima pozvao na bratstvo koje treba živjeti sa svima izražavanje je te volje da slijedi autentični duh evanđelja našega vremena. Također je vrlo značajno što se želio obratiti nadasve Rimskoj crkvi, kao njezin biskup i pastir, i odатle uputiti svoj pozdrav svim Crkvama i svim ljudima dobre volje.

I gesta da od rimskoga naroda moli zagovor i uteče se njihovim molitvama kako bi primio Božji blagoslov, prije nego li je on udijelio blagoslov, ima duboko evanđeosko značenje i doziva nam u sjećanje duh Drugog vatikanskog koncila koji je u središte vizije Crkve postavio Božji narod, zajednicu vjernika. Taj trenutak šutnje i molitve uprutsnio je Boga u narodu.

Istaknuo bih također laički stil, ako tako mogu reći, nimalo klerikalni, kojim se obratio ljudima sabranima na Trgu sv. Petra, pozdravivši ih jednostavnim riječima "dobra večer", a na kraju "laku noć i ugodan odmor". Da ne govorimo o pozivanju na uzajamno povjerenje, što je važno jer pokazuje jasan stil pastoralnog služenja koji se najavljuje ovako: papa Franjo izgleda da se želi suočiti s velikim izazovima koji očekuju rimskoga biskupa, s reformom Crkve i obnovljenim

Arhiv CNA

PAPA IZ DRUGOG SVIJETA

NOVI RIMSKI BISKUP, PAPA FRANJO, U KRATKO JE VRIJEME POBUDIO SIMPATIJE LJUDI CIJELOGA SVIJETA ▶ **Piero Coda**

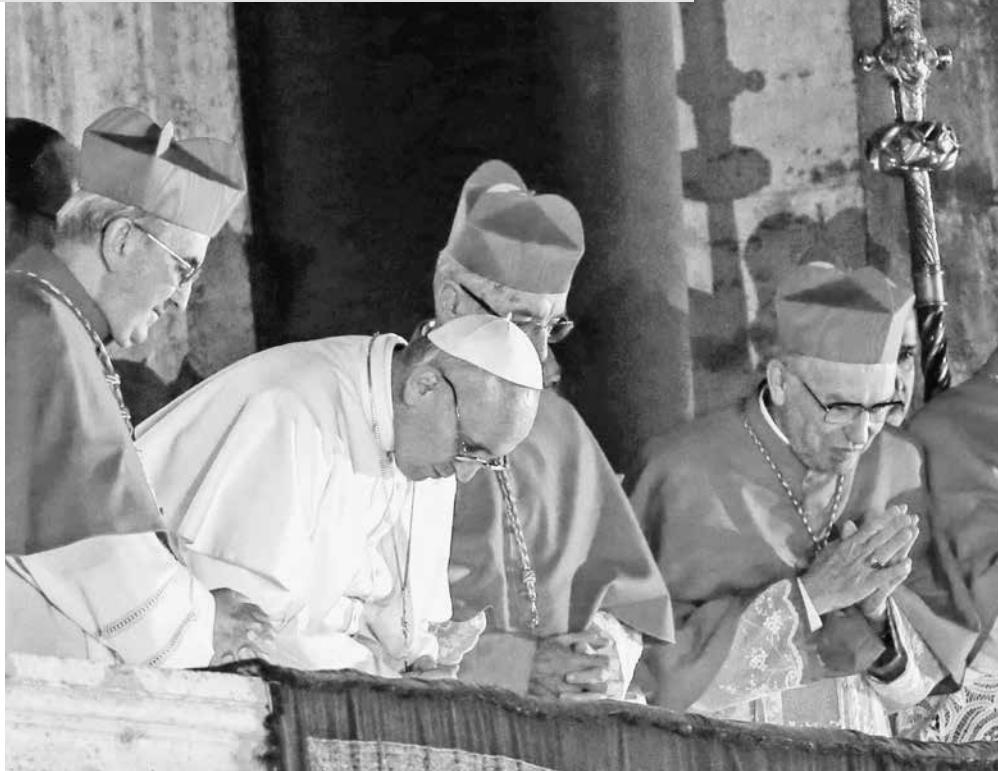
**Papa Franjo
je isusovac,
pa stoga
ima izravno
iskustvo velike
karizme koja
je prosvijetlila
život Crkve
modernog
vremena**

poticajem na evangelizaciju, kako je sam rekao, polazeći od Rima a potom to proširiti na čitav svijet, u logici transparentnosti i uzajamnosti. Ljude je dirnula i njegova odluka da dan kasnije ode moliti Mariju, što je i učinio, kako bi svoju službu stavio pod zaštitu Majke lijepo ljubavi i milosrđa. Papa Franjo je isusovac, pa stoga ima izravno iskustvo velike karizme koja je prosvijetlila život Crkve modernog vremena. Želio se zvati Franjo, a on je karizmatik u najvišem

smislu. Izgleda da tako želi oživjeti Petrovu službu ljubavlju i proroštвom koje Crkva doživljava kroz svoju povijest. Prvi susret s njegovom Rimskom crkvom i sa sveopćom Crkvom svakako je veliki znak nade za katolike, ali i za kršćane i za čitavo čovječanstvo. Kao što je tražio od nas, ujedino se i mi u molitvi kako bismo živjeli u istinskom bratstvu ovaj novi korak povjerenja i zauzetosti koji se danas od nas traže, kako bi evanđelje moglo biti svjetlo, kvasac i sol u svijetu. ■

Petrov nasljednik Franjo

Čitav se latinsko američki kontinent izražava u jednomu papi, onako kako se Crkva iza željezne zavjese izrazila u Ivanu Pavlu II. Ako je istočnoeuropska Crkva bila u najvećoj mjeri herojska i vjerna u mučeništvu, ona u Latinskoj Americi bila je najživljia u poslkoncilskom vremenu. Uzela je na sebe probleme siromaha i pravednosti; izmisnila je bazične zajednice, kapilarno prodiranje evanđelja sve do najskromnijih zaboravljenih okružja; stvorila je teologiju sposobnu odgovoriti na očekivanja ljudi. Odatile je trebao doći papa za sveopću Crkvu.

Ali već te riječi "papa i sveopća Crkva" ne poklapaju se u potpunosti s prvim riječima koje je izgovorio Jorge Mario Bergoglio. U svom kratkom govoru iz lože za blagoslove nije izgovorio riječ "papa", nego je radije govorio

DOVOLJNO JE MALO

Začuđuju simpatije koje je u kratko vrijeme novi papa pobudio po cijelome svijetu. Iznenadjuje nas kad čujemo da osobe daleke od Crkve o njemu govore s oduševljenjem. Nikada do sada sredstva priopćavanja nisu dala papi toliko prostora.

Kako to? Što je osobito učinio? Malo. Jednostavne, bitne geste i riječi, osobna sjećanja, uklanjanje udaljenosti i suvišnih stvari. Malo je dovoljno.

Kao Franjo Asiški koji se skinuo ispred biskupa.

Kao Isus na koncu svoga života: "sam sebe 'opljeni'" (Fil 2,7). Umro je bez ičega, sveden na najbitnije, na ljubav. Nije držao govore, niti činio čuda, nije činio geste ljubavi, bio je ljubav. Malo ili, bolje rečeno, ništa – koje je sve.

Što učiniti da bismo živjeli ove svete dane? Molitve? Naravno. Žrtve? Također. Ali pozor da ne gomilamo. Ne trebamo dodavati, nego uklanjati iz našega bića – isprazniti se od sebe kako bismo istaknuli drugoga, kako bismo mu prepustili prvo mjesto, kako bismo mu služili.

Malo je dovoljno. Dovoljno je ništa, ništa iz ljubavi.

► Costanzo Donegana

o rimskom biskupu. I njegovo sjećanje, pozdrav i molitva bili su upućeni Benediktu kao rimskom biskupu u miru. To je prvi signal jedne Crkve koja želi biti sve više ukorijenjena u konkretno tkivo naroda Božjega, sve dotle da je tražio blagoslov prije nego ga je blagoslovio.

Rimski biskup koji uzima ime Franjo poziv je na Crkvu siromaha, na trezven i jednostavan životni stil. On je isusovac. Koliko stoljeća nije sjedio na petrovoj stolici redovnik! Sada kao da se dvije osnovne sastavnice Crkve susreću u skladnoj sintezi: petrovski i karizmatski profil. Međutim dvama realnostima tijekom povijesti često su egzistirale napetosti, a sada su ujedinjene u istoj osobi jer je Petrov nasljednik i član karizmatske obitelji. Ne želi li time Duh Sveti dati još jedan signal Crkvi? To je poziv na novo zajedništvo između svih crkvenih sastavnica kako bi zajedno

odgovorili na očekivanja i na žurne potrebe naših društava, poziv na jedinstvo koje je Isus molio od Oca kao nužnost da bi svijet povjerovao.

Bilo je papa benediktinaca, augustinaca, dominikanaca, franjevaca, cisterjanaca, ali nikada isusovaca. Isusovci se vezuju s papom posebnim zavjetom poslušnosti, čijom snagom on može raspolažati sa svakim od njih kako misli da je najbolje, kako bi apostolsko poslanje imalo sigurnije vodstvo Duha Svetoga. Tako je bilo tijekom ovih pet stoljeća: bila je to skupina ljudi u papinim rukama potpuno spremnih nastaviti poslanje Isusova spasenja. To je još jedan znak da se Crkva ne može zatvoriti u svoje interne probleme, nego je pozvana otvoriti se na čitavo čovječanstvo, kako bi posvuda nosila novost i nadu evanđelja. ■

▶ **Fabio Ciardi**

AGENCE FRANCE PRESSE

PAPA FRANJO, PREDIVNO IZNENAĐENJE

Zajedno sa čitavom Crkvom doista sam sretna zbog izbora novoga pape, u kojem se vidi vitalnost Crkve i svježina Duha Svetoga koji uvijek nađe načina da iznenađi.

Osim iznenađenja, jer sigurno nije bio kardinal o kojem se govorilo, tu je i radost što možemo misliti da je i ovo znak novosti za današnju Crkvu koja, čini mi se, proživljava poseban trenutak, počevši od odreknuća od službe rimskoga biskupa pape Benedikta XVI. do novoga pape koji je znao pobuditi izvanredan odjek u čitavom svijetu.

Vrlo znakovit je odabir imena Franjo, jer mislim da izražava želju za povratkom na evanđeosku korjenitost, na trezven život, na veliku pozornost prema čovječanstvu, kao i na sve religije.

Uz to, mislim da je posebno važno spomenuti da jedan isusovac odabire ime Franjo. Mislim da to znači otvorenost prema karizmama, prema svim karizmama, prepoznavanje i vrednovanje onoga što je dobro u svakoj od njih.

Osobito me se dojmio njegov jednostavan i obiteljski nastup. Čini mi se da zna dirnuti srca muževa, žena i djece. Smatram da je u ovom trenutku, kada se u svijetu pojavljuju velike patnje, potreban netko sposoban dirnuti srca i učiniti da svatko osjeti radost što ima oca i brata koji nas voli. ■

▶ **Maria Voce**

Epidemija svetosti

PET GODINA NAKON SMRTI CHIARE LUBICH MOGUĆE JE ZAPOČETI KAUZU ZA KANONIZACIJU. RAZGOVOR S GIANCARLOM FALETTIJEM, DOPREDSJEDNIKOM POKRETA FOKOLARA ► **Pietro Parmense**

Što kani učiniti Pokret fokolara u vezi kauze za kanonizaciju Chiare Lubich?

Iako se smatrala samo sredstvom u Božjim rukama, Chiara je svojim životom ispisala posebne stranice, sa crkvenog i ljudskog stajališta, i svjesni smo da sve naše snage moramo dati u službu tog utemeljiteljskog iskustva. Ako se nešto posebno dogodilo u Chiarinom životu, pravo je da to bude istaknuto u službi Crkvi i čovječanstvu. U životu aktera kršćanskoga života, kao i u Chiarinom, naziremo prisutnost jednoga jedinog aktera, Boga. Godine 1958. Chiara je otišla u Bruxelles pogledati svjetsku izložbu (Expo) najvećih umjetničkih i tehnoloških dostignuća toga doba. Vratila se oduševljena, no pričajući o tome s mišljem usmjerom prema ljetnom susretu Marijopoliju, koji se uskoro trebao održati u Fiera di Primiero, rekla je: "Ovaj Marijapoli bit će izložba Boga". I u tome se Bog više nikad pokazuje kao pravi akter.

Jedna od značajki Pokreta fokolara je prisutnost kršćana nekatolika, koji ponekad imaju

sasvim drugačiju viziju proglašenja svetosti jedne osobe. Kako vodite računa o onome što oni osjećaju?

Mislim da je odgovor u onome što sam upravo rekao: govorimo o pobjedi Božjoj, gdje je akter On i samo On. To nam daje duboku slobodu. Smatram vrlo važnim što u tom zajedničkom radu svatko može dati svoj doprinos i po mogućnosti smatrati svojim konačni rezultat. On je u svom konačnom priznanju povjeren

**Sahrana
Chiare Lubich
u rimskoj
bazilici sv.
Pavla**

Katoličkoj crkvi, no bilo bi poželjno da se i kršćani drugih Crkava mogu pronaći u onome što će se eventualno potvrditi.

Mislim da se to novo iskustvo ne treba bogatiti mogućom veličinom proslave beatifikacije ili kanonizacije, nego da treba istaknuti Božju nazočnost u jednoj osobi i naslutiti što je On učinio u njoj. Prepoznajem se u onome što je Benedikt XVI. rekao mladima u Njemačkoj govoreći o svetosti: 'Kao što plamen svijeće gori na račun voska, tako je svetost život koji se troši za Boga'. Rekao bih da je to mnogo veće od potvrde svetosti.

Kako voditi računa o mnogim ljudima pripadnicima Pokreta koji su vjernici drugih religija ili čak nevjernici?

Ista je stvar. I vjernici drugih religija, kao i ljudi nevjerskih uvjerenja, koji su u Chiarinom životu našli svoje mjesto, ne bi se

trebali osjećati isključeni, nego je i dalje nalaziti ne samo u osobi koja je živjela u vremenu, nego i u životu koji će možda biti proglašen primjernim, nalazeći u njemu poticaje za svoje traženje dobra i istine.

Chiara Lubich je tijekom svoga života više puta govorila o zajedničkoj svetosti koja je na neki način drugačija od individualne. Neće li proces beatifikacije ponisti smisao "svetosti po Chiari"?

Chiara se jednoga dana upitala: 'Ako ja ne postanem sveta, što će vam ostaviti?' U ovoj izjavi koja ju je skoro dovela do suza i kojom ističe potrebu da Bog bude sve u njezinom životu, već postoji dimenzija zajedništva. Chiara koju smo tada imali pred sobom nije bila okupirana svojom svetošću, posebnim odnosom između nje i Boga, nego svetošću zajednice. 'Što će vam ostaviti?', značilo je da je svetost obiteljsko nasljeđe. To ozračje svetosti, ta dimenzija duhovne obitelji koja nas povezuje više je nego očita, jer takav je bio sav njezin život.

Je li toliko važno da Pokret preuzme inicijativu ili bi ju možda bilo bolje prepustiti nekome izvan Pokreta, kao što je biskup u mjestu rođenja ili prebivanja?

Postojeće zakonodavstvo predviđa mogućnost da i drugi pokrenu kauzu. No na temelju svega rečenoga, djeca ove majke mogu najbolje posvjedočiti što se dogodilo. Sigurno će se otkriti mnogi drugi subjekti, ali upravo zato što su najbliži svjedoci događanja bila

njezina djeca, smatram logičnim da počnu oni.

Znamo da je pokrenut i određeni broj procesa beatifikacije za druge članove Pokreta fokolara, prvi među njima za Igina Giordanija.

Ima oko dvadesetak drugih procesa u tijeku. Za njih polovicu već je završila biskupijska faza. Naravno da taj nezamislivi procvat nije tražen. On svjedoči o vitalnosti jedne karizme kojom su se hranili mnogi. Naravno da nam je osobito stalo do kauze Igina Giordanija. Biskupijska faza je završena i sada je predmet na ispitivanju kod Vatikanske kongregacije, dok se priprema *positio* za naredno ispitivanje. Na toj smo kauzi puno radili, budući da je Giordani jedinstvena i temeljna karika na početku ispitivanja Chiare. On je u stvari prvi sudjelovao i svjedočio o veličini života utemeljiteljice.

Chiara Luce Badano popela se na čast oltara neposredno nakon smrti Chiare Lubich i time vas pripremila. Kako ocjenujete to iskustvo?

Kauzu Chiare Badano pokrenuo je biskup Acqui Terme, mons. Maritano. Pratio ju je preko postulatora, a osobito vice-postulatorice Marije Gracije Magrini. Oni su odradili ogroman posao, uz podršku Pokreta fokolara. Treba reći da je trenutak beatifikacije bio iznenadenje jer je sudjelovalo 22 tisuće mladih i svojom nazočnošću posvjedočilo vrijednost uzornog života ove djevojke. U njemu se ističe Chiarino majčinstvo u

Anton Černý

odnosu na Chiaru Luce Badano i sinovstvo Chiare Luce u odnosu na Chiaru Lubich. Središte života ove djevojke bio je isti onaj Isus Napušteni koji je bio središte života Chiare Lubich.

Na svečanosti proglašenja blaženom Chiare Luce Badano u Svetištu božanske ljubavi blizu Rima

Hoće li onda Pokret otvoriti kauzu?

Kauzu će vjerojatno otvoriti biskup Frascatija, ali Pokret želi biti akter kauze. Mons. Raffaello Martinelli već smo izrazili želju da ga otvorimo, čim to bude moguće, navodno u roku od 12-18 mjeseci.

Otcac Bove, nedavno preminuli veliki stručnjak pri Kongregaciji za proglašenje svetima, nazivao je Pokret fokolara "tvornicom svetaca". Ta se svetost dakle širi. Ona se nadasve izražava u Božoj pobjedi u životu ljudi, u dinamici ljubavi. Ova 'fokolarinska' vrsta svetaca ne navodi me toliko na pomisao štovanja, koliko me potiče poželjeti da te osobe, 'lude od ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu', prenesu to i drugima. Moja je želja da ta svetost postane epidemija. ■

Nastavak nam je poznat. To je predivno, nevjerojatno iskustvo Uskrsloga koji postaje nazočan. On izlazi iz zatvorenih sakralnih prostora da bi živio u srcu društva, u tvornicama, u sudske i sveučilišnim aulama, u školama, u gradskim četvrtima, u obiteljima, kao što je obećao sabranima u njegovo ime, u njegovoj ljubavi. Posvuda stvara veze jedinstva. Sve čini novim.

Pet godina nakon Chiarine smrti sve više postajemo svjesni koju je najdragocjeniju aktualnost i proročstvo ona ostavila društvu, a to je i naša najveća odgovornost: ponuditi oaze gdje se može dotaknuti božansko. U sadašnjim epohalnim promjenama izazovi su takvi da svi primjećujemo potrebu – više od zraka koji udišemo – biti uronjeni u božansko, u onu visoku kontemplaciju, u čemu je Chiara vidjela veliku privlačnost suvremenog doba i svakoga doba; da bismo tamo crpili ono svjetlo što daje odgovore na nova pitanja što se gomilaju, onu Ljubav koja potiče da raširimo um i dušu po mjeri svijeta, kako bismo sa svima do kraja podijelili drame, traženja i dezorientiranost, kako bismo srušili prepreke, poništili sukobe i prihvatali bogatstva svake različitosti koju sretнемo. A kad postanemo "sudionicima Božjih planova nad čovječanstvom", možemo ocrtavati "vezove svjetla" i pokazivati da ne idemo prema nepoznatom, nego da u ovome bolnom stvaranju, čiji smo protagonisti svi pozvani biti, postoji plan koji se postupno ostvaruje, a to je novi svijet, ujedinjeni svijet. ■

OAZE GDJE SE DODIRUJE BOŽANSKO

AKTUALNOST CHIARE LUBICH I
ODGOVORNOST ČLANOVA POKRETA
FOKOLARA, U RIJEČIMA NJEGOVE
PREDSJEDNICE ▶ **Maria Emmaus Voce**

Posljednjih godina putovala sam u razne zemlje. Bila sam čak i na drugoj strani zemaljske kugle, u Australiji i u Novom Zelandu. Na povratku s tog putovanja, živo mi je ostala utisnuta u duši slika Chiarine obitelji kao jednoga tijela, čije ruke – njezina djeca prisutna na svim točkama planeta – grle cijeli svijet. Vidjela sam ostvaren njezin san: "donijeti Ti svijet u rukama". Baš kao što pjevamo u jednoj našoj poznaoj pjesmi: "Tvoja mreža obavlja

Maria Voce
početkom
veljače ove
godine u
glavnom gradu
Novoga Zelanda
u Wellingtonu
susreće lokalnu
zajednicu
Pokreta
fokolara

svijet/potom ga uzdiže/nije to više san/vidiš ga".

Kako to protumačiti? Dolazi mi u sjećanje zgoda iz prvih vremena avanture Fokolara. Bjesnio je rat. Chiara je bila u Trentu. Jednom je stajala oslonjena na ovlaženi zid skloništa za zaštitu od zračnih napada, kad ju je otac upitao: "Silvija (njezino kršteno ime), što ti u stvari želiš?" Odgovorila je s dvije riječi: "Nositi Ljubav". Tu je zgodu i sama Chiara pričala nakon što je pogledala film Liliane Cavani o sv. Franji, koji je u njoj probudio prvo nadahnuće. Sjećala se također da su je u Evandželu najprije dirnule rečenice: "Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe". Ljubile su, ljubile, a netko je i odgovorio. Tako je Ljubav postajala uzajamna.

Prijatelj svima

VELIK U PONIZNOSTI I U SLUŽENJU DO KRAJA ➤ **Ankica Farkaš**

Sve koji su ga poznavali 15. ožujka potresla je vijest o iznenadnoj smrti dr. Antuna Čečatke, svećenika, umirovljenog profesora Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu i kanonika Prvostolnog kaptola. Antun se susreo s Pokretom fokolara još kao bogoslov, a kao mladi svećenik dolazio je na prve susrete. Posljednjih godina često ga se moglo vidjeti u gradiću Faro u Križevcima. Širokih obzora, velik u svojoj poniznosti, davao je dragocjeni doprinos kao profesor, teolog, ekumenist, prenoseći mir, radost i nadnaravno ozračje. Svojom spontanošću znao je oduševiti mlade i odrasle za Isusa i Njegovu Crkvu, kao istinski prijatelj, brat i suputnik. Pamtit ćemo njegov duhovni zanos i predanje Bogu, te žar kojim je gradio i poticao zajedništvo.

Kao dobar poznavatelj Drugog vatikanskog koncila, vlč. Antun bio je sretan što je u Pokretu video ostvarenja nekih njegovih smjernica i zauzetost za njihovo promicanje.

Rado je sudjelovao na ekumenskim susretima Djela Marijina u Rimu, Trentu, Stuttgartu, Ottmaringu, radostan što je video konkretnе primjere dijaloga i nove korake u ekumenskom hodu. Kao član Komisije za ekumenizam pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji s puno nade govorio je o dijalogu i istinskom bratstvu, s vjerom u napredak ako živimo Riječ Božju. Cijenio je slobodu i povjerenje koje dajemo jedni drugima ljubeći bez interesa. Smatrao ih je bitnim za međuljudske odnose, kao i za ekumenski dijalog.

Ostat će nam u sjećanju i po svojoj spontanoj Pavlovskoj uzrečici: "Dakle, ljudi i braćo".

Saznavši da jednoj obitelji prijeti isključenje struje, 15. ožujka ujutro, prije odlaska liječniku, išao je uplatiti im potreban iznos novca. Istoga jutra uplatio je i pretplatu za Novi svijet. Bili su to njegovi

Aktiv NS

posljednji čini. Tog dana je preminuo, u sedamdesetoj godini života.

Nekoliko dojmova o vlč. Antunu:

- Neopterećen čovjek, uvijek nasmijan. U četvrtak, 14. ožujka, na obljetnicu Chiare Lubich, došao me pozdraviti. Radovali smo se zbog izbora Pape;
- Svima je bio prijatelj. Bio je Duša. Na njegovim rođendanima znalo je doći i 80 osoba. Zadnjih je godina procvao, nitko ga nije mogao stići;
- Bio je drag, delikatan, genijalan. Znao se šaliti, ali i poništiti iz ljubavi. Zadivio nas je Božjom riječju; Vlč. Antuna ću pamtit po njegovim fotoaparatu. Uvijek je bio spremjan zabilježiti ljepotu prirode ili međuljudskih odnosa;
- Predan do kraja, dopustio je da ga oplijene. Bio je čista ljubav;
- Znao je reći: "Sve je u Božjim rukama". Najljepši trag koji nam je ostavio: mir, radost, topla atmosfera;
- Predavao nam je latinski jezik i ekumensku teologiju. Znajući kako njegovi predmeti nisu najbitniji, bio je popustljiv za vrijeme ispitivanja. Ne zato što je svoje predmete obezvrijedio, nego zato što je studente stavio ispred naučenog, činjeničnog znanja. Gradio je tako ekumenu (naseljeni svijet) među ljudima. Svijet naseljen ljubavlju koja je ispred svega, ljubavlju koja izvire iz Boga i ušće ima u svakom čovjeku kojeg sretнемo.

Ostavio nam je životom svjedočeno iskustvo trostvenoga Boga, koji je uvijek iznenađujući i neshvatljiv u svojoj ljubavi prema ljudima. ■

Karizma jedinstva i filozofija / 2

DRUGI DIO GOVORA CHIARE LUBICH PRIGODOM DODJELE
POČASNOG DOKTORATA IZ FILOZOFIJE NA SVEUČILIŠTU
JEAN-BAPTISTE DE LA SALLE U GRADU MEKSIKU 6. LIPNJA 1997.

► Chiara Lubich

Tri su osobe Presvetog Trojstva, a ipak su jedno jer Ljubav istodobno i nije i jest.

U odnosu Triju božanskih osoba, svaka, upravo zato što je Ljubav, potpuno jest ne postojeći. Jer posve prožima drugu Osobu u vječnom darivanju.

U svjetlu Trojstva Bitak se u svojoj nutrini objavljuje, ako tako možemo reći, kao čuvar ne-bitka u darivanju sama sebe. Ne onoga ne-bitka koji nijeće Bitak, već ne-bitka koji razotkriva Bitak kao Ljubav, *Bitka koji su Tri božanske osobe*.

U svjetlu Isusa napuštenog subjekt, bitak svih stvorenih stvari, i Apsolutni bitak pronalaze objašnjenje koje može ponovno utemeljiti novu filozofiju bitka.

Bila je to želja velikih misilaca našega vremena, poput Maritaina i Przywara koji su naslućivali mogućnost napretka u traženju istine, polazeći upravo od

shvaćanja bitka kao ljubavi koja zrači s Kristova križa.

Druga točka koje bih se željela dotaknuti odnosi se na smisao stvorenoga.

Židovsko – kršćanskom objavom svijet je Božje djelo, djelo osobnoga Boga, vrhunac neprekidnog odnosa s njim.

Stoga je on sam po sebi vrijedan. Istodobno posjeduje i svoju samostalnost koja se ostvaruje kroz povijest u osobnom subjektu – čovjeku, obdaren kako bi mogao biti u izravnu odnosu s Bogom i sebi sličnima te ima svoje eshatološko ostvarenje u utjelovljenoj i uskrsloj Osobi. Riječi čije jedino Očevo *Ti* sažima u sebi sve.

Znači da je, u skladu s Objavom, svijet prepun Božje prisutnosti u svojoj Riječi po Duhu Svetom. Zapadnjačka je povijest ovo kršćansko poimanje svijeta postupno zamijenila mitološkim poimanjem, ali taj je proces obilježen kulturološkom krizom

koja je u naše vrijeme iznudila različite pojave – poput sekularizacije, sekularizma, postmoderne.

Zahvaljujući tomu, postalo je nepojmljivo da Bog može svijet ispuniti sobom. Svijet je za zapadnog čovjeka postupno počeo gubiti smisao. A isto se – po nekim misaonim strujanjima – dogodilo s vremenom i poviješću.

Asketska i hladna racionalnost koja vlada među stvarima kojima ne može otkriti ikonsku bit zauzela je mjesto inteligenciji ljubavi koja joj zna otkriti njihove prave korijene u Bogu koji ih sadrži u sebi i sobom hrani stvorene, njegovu istinitost i ljepotu.

Uzdisanje o kojemu govori Sveti Pavao (Rim 8,22), čini se, nitko više ne čuje, prekriveno je onim što Heidegger naziva »brbljarijama postojanja« – što znači »neautentičnom kulturom«. Jesmo li pred nepovratnom krizom?

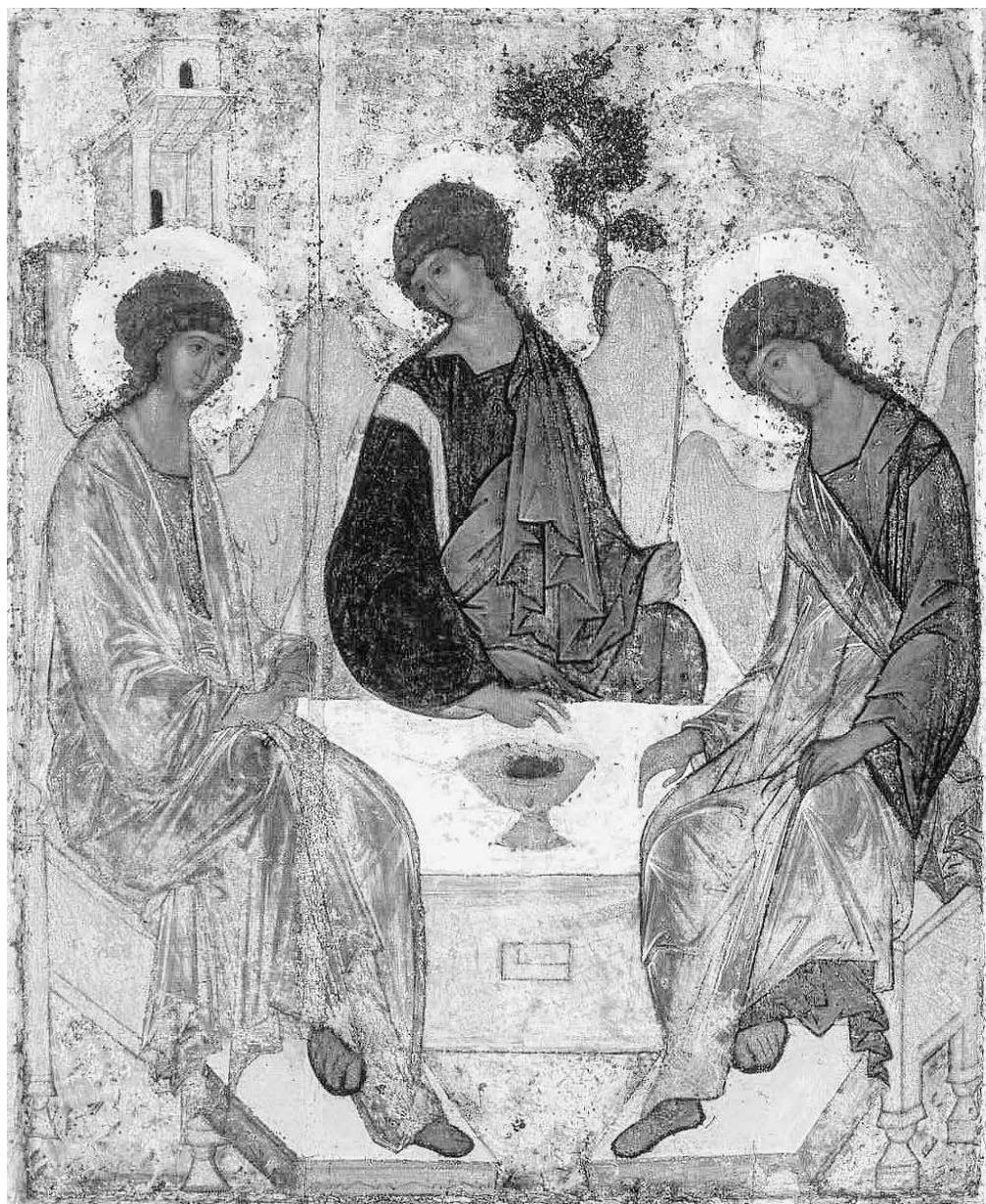
Ili pak pred sporim nadolaskom novoga svijeta?

I u ovom je slučaju Isus napušteni svjetlost po kojoj možemo razumjeti i živjeti smisao ove drame.

Isus napušteni je u sebi iskusio i u sebi prihvatio ne-bitak stvorenja odvojenih od izvora bitka, na sebe je prihvatio »ispravnost nad ispravnostima« (Qoelet 1,2).

Iz ljubavi je prihvatio ne-bitak kojega možemo nazvati negativnim i pretvorio ga u sebe sama, u ono pozitivno ne-bitko koje je Ljubav, što uskrsnuće potvrđuje. Isus napušteni je udahnuo

**Isus napušteni
je u sebi
iskusio i
u sebi prihvatio
ne-bitak
stvorenja
odvojenih od
izvora bitka, na
sebe je
prihvatio
»ispravnost
nad
ispravnostima«
(Qoelet 1,2).**

svega stvorenoga u krilo Očevo jednoga dana.

Možemo već naslutiti znakove. Primjerice, ne doživljavamo li tijelo koje nakon smrti polaže-mo u zemlju, zato što se hranilo euharistijom te je samim time i kristificirano, kao euharistiju pri-rode? Tako u srcu zemlje naše tijelo, iako prividno preobraženo u nju, u stvarnosti tajanstve-no, poput sjemena djeluje na preobrazbu svemira u »nova nebesa i novu zemlju« (Iz 66,22; 2Pt3,13).

To je ono novo nebo i nova zemlja, jasno, još daleko od svojega ispunjenja, ali čije se sazrijevanje može već naslutiti u srcu stvorenja, ako promatramo očima Uskrsloga koji živi u nama i među nama.

Sve ovo novim svjetлом obasjava i širi odnose među ljudima i svi-jetom, odnose koji imaju snagu promijeniti stvari, koji se ostvaruju radom i tehnikama.

Čini nam se da možemo potvrditi – jer već imamo određeno isku-stvo – da su najdublja nadahnu-ća, bila ona misli ili umjetnosti, znanosti ili djela, ona koja su plod jedinstva među nama, po kojima zaslужujemo prisutnost Uskrsloga i postajemo dionicima njegove misli (usp. 1 Kor 2,16), koja daju mogućnost da se nasluti širenje Duha Svetoga u svim stvarima.

Ekselencije, gospode i gospodo! Ovo su samo neke natuknice o mojoj strastvenoj žudnji za Isusom, Riječi Očevoj. On, oso-bitno u svojoj napuštenosti, može biti svjetlo svima nama! ■

Duha Svetoga u stvoreno i tako postao »majkom« novoga stvorenja.

Dakako, ovaj se događaj još uvijek ostvaruje, ali u Kristu uskrslomu i Mariji uznesenoj već je ostvaren i na neki način stvarnost po njegovu Mističnom tijelu Crkvi.

Ako živimo u uzajamnoj ljubavi koja Krista dovodi među nas i hranimo se Euharistijom koja nas pojedinačno i kao zajednicu

čini Kristom, a to znači Crkvom, moći ćemo osjetiti ulazak duha Božjega u srca svih stvorenja, u svako pojedinačno i cijeli svemir. Po Duhu Svetom možemo naslu-titi da postoji zaručnički odnos između Nestvorenoga i stvore-noga jer se Riječ svojim utje-lovljenjem postavila na stranu stvorenoga, pobožanstvenivši ga i obnovivši u sebi. Veličanstvena je to i široka vizija koja nameće misao o ulasku

**Andrej Rublev,
Sveto Trojstvo
(Andeli kod
Mamre),
oko 1420.,
moskovska
škola**

POISTOVJETITI SE S BLIŽNJIM

TREĆI DIO TEME PREDSJEDNICE
FOKOLARA O ISUSOVOJ PRISUTNOSTI
U BLIŽNJEMU ▶ **Maria Emmaus Voce**

Kada ljubiti?
Naša misao odmah hita prema velikim katastrofama današnjice i izvanrednim stanjima, gdje smo bili i jesmo protagonisti. To su razne elementarne nepogode: potresi, tsunami, poplave, kojih je bilo i nedavno, različiti oblici siromaštva, novog siromaštva: nezaposlenost, otpuštanje s posla, isključivanje iz društva, ratovi, nasilje...
Iznenađujući nas uvijek, Chiara nas podsjeća da bližnjega trebamo ljubiti "konkretno i sada", i u malim stvarima, u svakodnevici, u normalnosti sadašnjeg trenutka. I kada ga osjećamo neprijateljem ili smo ravnodušni prema njemu.

**Jeruzalem:
mozaik
na oltaru
Dominusa
Flevita,
gdje je Krist
predstavljen
kao kvočka s
pilićima**

Ili kada udobno i neometani sjedimo u salonu našeg doma, misleći da smo oslobođeni dužnosti da ljubimo brata. I u tim trenucima braća su "naša velika prilika", a kriju se iza vijesti objavljenih u novinama, iza slika koje se izmjenjuju na televiziji, u drugim medijima, u onima koji nam pišu, u onima za koje radimo, učimo, itd. U svakome od njih Isus se želi roditi, rasti, živjeti, uskrsnuti; traži pomoć, savjet, opomenu, svjetlo, kruh, smještaj, odijelo, molitve... Da bismo bili kršćani nije dovoljno malo milostinje ili malo sažaljenja. Koja je mjera ljubavi? Kršćanstvo traži da se poistovjetimo sa svakim bližnjim koji prolazi pored nas, znajući da - piše Chiara:

Ne možemo ući u dušu brata i razumjeti ga, shvatiti, podijeliti njegovu bol, ako je naš duh bogat nekom brigom, nekim sudom, nekom mišiju... bilo čime. Poistovjećivanje zahtjeva siromašni duh, siromašne duhom. Samo s njima je moguće jedinstvo.¹

U poistovjećivanju je sva mjeru ljubavi. Poistovjetiti se znači ljubiti drugoga dotle da on razumije što je ljubav te i sam poželi ljubiti. Znači "spustiti se sa svima da bismo se uzdigli sa svima", što je istaknuto u osobito izražajnoj slici koju poznajemo, a Chiara ju koristi na stranicama *Raja*, kada piše: *Vidjela sam kvočku s puno pilića kako je prolazila uz rub ceste*

pored kosog zida koji je završavao u jarku. Jedno pile se otkorljalo s ruba i palo. Umjesto da s ostalima pozove pile da se vrati, kvočka se spustila sa svima kako bi se poistovjetila s izgubljenim.

[...] Naučila sam – piše Chiara – spustiti se na razinu drugih radi jedinstva (kao što je Riječ postala tijelom): spustiti se sa svima, da bih se uzdigla sa svima...²

Upravo tim čistim, širokim, univerzalnim pogledom, tim širokim srcem, Chiara nas potiče da zagrlimo čitavo današnje čovječanstvo i da ljubimo ne samo žive, već i one kojih više nema među nama.

Na stranicama *Raja* još čitamo: *Osjećam da u sebi živim sva stvorenja svijeta, sve zajedništvo svetih. Stvarno: jer moje "ja" je čovječanstvo sa svim ljudima koji su bili, koji jesu i koji će biti.*

Osjećam i živim tu stvarnost, jer u svojoj duši čutim kako radost neba tako i tjeskobu čovječanstva, koje je čitavo veliki Isus Napušteni. Želim živjeti tog svekolikog Isusa Napuštenog.³

Chiara je željela biti u svijetu opipljiv znak ljubavi Božje, poništavajući ljubavlju nadasve svaku podjelu, svaki nedostatak jedinstva koje je mučilo i muči ljudsku zajednicu. Vidjela je i zagrlila Isusa Napuštenog u svakom ljudskom licu: *nijemi, gluhi, slijepi, gladni, umoran, očajan, izdan, promašen, zastrašujući, žedan, stidljiv, lud...⁴* Zagrlila Ga je u najbolnjim

podjelama Crkve i društva. Stalno je pozivala i nas, članove Pokreta, da budemo otvoreni u ljubavi prema čitavom čovječanstvu i da ga usmjeravamo prema ut omnesu (tamo gdje ga susrećemo).

Taj nam zadatak ona i danas povjerava: da i dalje budemo Njegove ruke u svijetu, kako bismo ljubavlju poništavali svaku osamljenost i doprinijeli ostvarenju Isusove oporuke na zemlji.

Piše još 1949.:

Gospodine, daj mi sve osamljenike... U svom sam srcu osjetila bol koja prožima tvoje Srce za svu napuštenost u koju je uronjen svijet. [...] Daj mi, o Bože, da budem u svijetu opipljivi sakrament tvoje ljubavi: da budem tvoje ruke, koje stišću k sebi i sažiju u ljubavi svu osamljenost svijeta⁵.

Mnogo puta, prelazeći prve etape života Pokreta, Chiara se nije ustručavala istaknuti kako je ljubav prema bližnjemu od samih početaka bila toliko važna da se dugo godina nije razmišljalo niti o svetosti. Postojao je, naime, strah da bi to moglo dovesti do previlejnog gledanja sebe i pretjerane na vezanosti na vlastito savršenstvo. Primjećivale smo, međutim, - ističe – da je Bog od nas želio ljubav prema bližnjemu, želio je jedinstvo. U tome je naša karizma⁶.

Tek kasnije je došlo otkriće: mi ćemo se posvetiti ako i druge dovedemo do istoga cilja⁷.

Chiara nas nije podučavala teoriji, predala nam je život. Ako promotrimo njezinu povijest, opazit ćemo da je ona ljubila svakoga bližnjega posve osobnom ljubavlju. Ona sama kaže:

Athleen

**Poistovjetiti
se znači ljubiti
drugoga dotle
da on razumije
što je ljubav
te i sam poželi
ljubiti**

U susret braći pošli smo prvo u Trentu, potom u čitavoj Italiji, u Europi, u svijetu.

Od brata do brata, svih zvanja, dobi, društvenih slojeva, široka se mreža prostrala nad zemljom.
Od brata do brata, uvijek sve intenzivnije, svi informirani koliko god je bilo moguće o onome što se događalo u svakom dijelu svijeta i, još intimnije, dijeleći boli koje pomažu da Isus raste u svakome: svi za jednoga, jedan za sve.
Oko 1960. godine – piše nadalje Chiara – Bog nas je doveo u kontakt ne samo s braćom katolicima, nego i s kršćanima drugih Crkava i vjeroispovijesti.

A 1976. došli smo u izravniju vezu s braćom drugih religija, ili, općenitije, s braćom koja ne poznaju Isusa. Umjesto da se zaustavimo pred zadatkom koji je izgledao najteži, Božja nas je milost potakla da potrčimo žurno i poletno ljubiti te goleme dijelove čovječanstva⁸.
Tako se Djelo širilo po svijetu (...) i učvršćivalo u svom ustroju. Iz

ljubavi prema bližnjemu nastali su pokreti širokog spektra djelovanja, iz ljubavi prema bratu rodilo se pet dijaloga, iz ljubavi prema bratu rađaju se poplave.

Ako se pred svakim bližnjim doista poništimo iz ljubavi, Duh Sveti svojim svjetлом vodi naš dijalog i bližnji se može potpuno otvoriti. Tako nam daje mogućnost uočiti ono što je živo u njemu, živo u nadnaravnom smislu riječi, *plamen božanskog života u njegovu srcu* - kaže Chiara, ili živo u ljudskom smislu, *to jest, izraz onih vrednota koje je Bog, stvarajući nas, utisnuo u svaku ljudsku dušu*⁹. ■

(Nastavlja se)

¹ Usp C. Lubich, *Jedinstvo i napušteni Isus*, Zagreb 1988., str. 106

² ID., *Paradiso '49*, 459-461 (iz neobjavljenog izvornika)

³ Isto, 582 (iz neobjavljenog izvornika)

⁴ Usp. Isto, 595

⁵ C. Lubich, *Vez svjetla*, str. 20

⁶ ID., *La volontà di Dio*, Roma 2011, p. 101.

⁷ Ibid.

⁸ ID., *Scritti Spirituali/4. Dio è vicino*, cit., p. 145-147.

⁹ C. LUBICH, *Santi insieme*, Roma 1994, p. 106

Peta obljetnica u Hrvatskoj

PETA OBLJETNICA SMRTI CHIARE LUBICH OKUPILA JE ČLANOVE I SIMPATIZERE POKRETA FOKOLARA U HRVATSKOJ

Marta Pilic

ZAGREB

PREMA BOGU PREKO BRATA

Na obilježavanju pete obljetnice Chiarine smrti 17. ožujka imali smo snažan osjećaj da je nebo sišlo među nas okupljene u crkvi Svetog Križa u zagrebačkom Sigetu. Osim iz Zagrebačke županije, sudionici su pristigli iz Istarske, Varaždinske, Međimurske, Koprivničko-križevačke i Virovitičko-podravske županije, u radosti iščekujući ovaj susret. On je bio izraz zahvale za život karizme jedinstva koja je obnovila i nastavila obnavljati naše živote. Sama priprema za

ovaj trenutak povezala nas je još više i dala doživjeti jedinstvenost Chiarine duhovne obitelji.

Slavlje smo započeli svetom misom u kojoj smo se sjetili Chiare i pjesmom Te Deum zahvalili za dar pape Franje.

Program koji je uslijedio osvjetlio je novost Chiarine karizme, naglašavajući put do Boga preko brata, posebno kroz osobna iskustva, kao i zalaganje u društvenom životu na području obrazovanja, gospodarstva, sportske. Meditacija *Uskršnuc Rima* pozvala je svakog od prisutnih da bude protagonist u svijetu oko nas koji se upravo zbog doprinosa ljubavi može oživljavati i preoblikovati.

**Program
u Zagrebu
povezivali su
Marija Baturina
i Zdenko
Horvat**

Mladi su nas oduševili svojom svježinom i oduševljenjem predstavljajući svom originalnošću i kreativnošću post Genfest pozivajući prisutne na svoj ponovni susret 4. i 5. svibnja u gradiću Faro u Križevcima. Istodobno je veliki broj djece imao svoj program koji ih je toliko povezao da na kraju nisu više htjeli poći kućama.

Ovo nas je posljepodne proljeća među nama osvježilo, ispunilo pozitivnom energijom i potaknulo da još više surađujemo s Njim i to tamo gdje nas je postavio kako bismo ohrabreni i ojačani doprinijeli izgradnji boljeg, ujedinjenog svijeta. ■

▶ Alenka Smrkolj

SPLIT

OBITELJ SRCE ČOVJEČANSTVA

Susret u Splitu, kao i sve manifestacije diljem svijeta, pratila je radost zbog izbora novoga pape Franje. Središte skupa održanog 17. ožujka u dvorani nadbiskupskog sjemeništa bila je obitelj, ta osnovna stanica ljudskoga društva koju je Bog stvorio kao znak i uzor svakom ljudskom suživotu, kako je govorila Chiara. Osim sudionika iz Splita bili su nazočni i Zadrani, Šibenčani, te sudionici iz Knina i Makarske.

Specijalni gost bila je Rosa Calo' iz centra Novih obitelji u Rimu. Ona je osobno poznavala Chiaru Lubich i sa svojim suprugom Cosimom bila u prvoj skupini obitelji koje su slijedile njezin ideal.

Đina Perkov

Tako su sudionici iz prve ruke mogli čuti svjedočanstvo osobe koja je sve važne etape razvoja Pokreta fokolara, a osobito ogranka Novih obitelji, proživljavala s njegovom utemeljiteljicom. Osobito dojmljivo bilo je Rosino svjedočanstvo o Chiari kao osobi u svakodnevnom životu, čime je sudionicima vrlo živo prikazala njezin lik, njezinu jednostavnost, dosljednost i svetost.

Dinamičan program vodili su supružnici Danira i Anton Matijaca, pjesmom su ga popratili sastavi Unica harmonia i Sperantes, a poseban pljesak izmamila je pjesma djece četvrte generacije. Svoje obiteljsko iskustvo darovali su supružnici Mirjana i Marin Jovanović, a mladi su se predstavili svojim svjedočanstvima, te novostima i planovima nakon Genfesta u Budimpešti.

Svetu misu za Chiaru, kojom je susret završio, predvodio je splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić. Upravo toga dana bila je i obljetnica smrti nadbiskupa Frane Franića, pa su misli i molitve bile usmjerene i prema njemu.

Tumačeći evandeoski tekst koji govori o preljubnici koju su farizeji i pismoznanci doveli k Isusu da je kazni, nadbiskup je govorio o grijehu i oprostu. Osvrnuvši se na temu obitelji, nadbiskup Barišić istaknuo je da je obitelj mala državica u kojoj je potrebno znati oprostiti i ohrabriti. Osvrnuo se i na simpatije medija koje je papa Franjo prikupio svojim prvim nastupima, gestama i djelima, kazavši da to, nažalost, neće dugo trajati jer će Papa braniti sakrament braka i kršćanske vrijednosti za što će ga odmah prozvati da je konzervativan. U tom svjetlu pozvao je nazočne da poput "konzervansa" štite i čuvaju svoje obitelji u kršćanskim načelima i vrijednostima. ■

► Đina Perkov

ĐAKOVO

JA-BRAT-BOG

Tjedan dana kasnije, 24. ožujka u svećeničkom domu u Đakovu održan je susret za članove i simpatizere Pokreta iz Slavonije

**Supružnici
Danira i Anton
Matijaca s
Mirjanom i
Marinom koji
su ispričali
iskustvo svoje
obitelji**

(Osijek, Đakovo, Slavonski Brod, Županja itd.). Naglasak je bio na bližnjemu putu prema Bogu. Uz misli Chiare Lubich sudionicima su bile poticajne nedavno izgovorene riječi pape Franje, pročitane na susretu: "Čuvajte Krista u sebi kako biste čuvali jedni druge i sav stvoreni svijet". Slijedio je prikaz članova Pokreta fokolara iz Hrvatske preminulih u protekloj i ovoj godini, koji su ustrajali u ljubavi do kraja i dali svoj dragocjeni doprinos izgradnji jedinstva. Skup je obilježio lik iznenada preminulog prof. Antuna Čečatke, koji je obično bio domaćin okupljanja u Đakovu.

Vrlo aktualna svjedočanstva ispričali su Minka i Rudi Fabjan, te Zrinka Grgić, dajući rješenja za izlazak iz nepredvidivih i bolnih životnih situacija. O Pedagogiji zajedništva i njezinu razvoju kod nas govorila je Anna Lisa Gasparini, a Ekonomiju zajedništva predstavio je Domagoj Sajter. Svježinu i pečat susretu dali su mladi svojim pjesmama, iskustvima i još živim dojmima s Genfesta u Budimpešti. Program su završili najmlađi animirajući cijelu dvoranu pjesmom i mimikom.

Brojni su bili plodovi: "Vratit ćemo se opet"; "Obavezno dolazimo na susret mladim u Križevcima u svibnju"; "Nisam više video smisao svoga života, ovdje sam ga pronašao".

Susret je završio svetom misom u katedrali. ■

► Ankica Farkaš

Nemoguće postaje moguće

ŽIVOTNA PRIČA MIRJANE I MARINA IZ PODSTRANE BLIZU SPLITA

► **Mirjana i Marin Jovanović**

Mirjana: U braku smo 12 godina i imamo petero djece, 2 sina i 3 kćeri. Najstariji Luka ima 11 godina, a najmlađa Marta 5 mjeseci. Luka je do svoje šeste godine bio jedinac. Vjerojatno bi to i do danas ostao, da nas Bog nije približio sebi.

Marin je s nepunih 18 godina otišao u rat i morao naglo odrasti. Po kraju rata u Hrvatskoj, kao profesionalni vojnik trebao je otići u Francusku i pridružiti se Legiji stranaca. Ja sam namjeravala nastaviti školovanje u Njemačkoj.

Moj tada buntovni duh udružen s nezrelošću potpuno me udaljio od Boga. Bila sam fokusirana na slobodu koja se pružala pred mnom, no Bog je imao druge planove. Zaljubili smo se i sve je krenulo drugačije.

Marin: Nakon dvije godine vjenčali smo se i uskoro dobili našeg Luku. Bračni život i nije bio tako jednostavan kako smo ga zamišljali. Bilo je uspona i padova. Odricali smo se svojih navika i snova da bismo se darivali jedno drugome, a ponajprije Luki. Često smo se gubili u trci za materijalnim. Iako se činilo da imamo sve, nešto je nedostajalo. Pokušavali smo napuniti tu prazninu prolaznim stvarima i sve više gubili sebe. Luka je rastao i želio je brata i sestru, no Mirjana je stalno odgađala.

Mirjana: Kolegica s posla pozvala me na jedan susret. Nalazila sam stotine razloga da ne idem, ali nešto jače od mene odvuklo me tam. Dočekali su me nepoznati ljudi, nasmijanih lica, smirenog duha i puni ljubavi, kao da me poznaju čitav život i vide u meni samo ono najbolje. S oduševljenjem i suzama u očima slušala sam iskustva i u svakom pronašla dio sebe. Shvatila sam da mi je nedostajao Bog i odlučila sam ga postaviti na prvo mjesto u životu.

Marin: Kad se vratila sa susreta na koji je jedva otišla, Mirjana je rekla da želi drugo dijete. Nakon dužeg vremena

Mirjana i Marin: „Bračni život i nije bio tako jednostavan kako smo ga zamišljali. Bilo je uspona i padova. Odricali smo se svojih navika i snova da bismo se darivali jedno drugome“

saznali smo da je na putu i nitko nije bio sretniji od nas! Počeo sam i ja dolaziti na susrete. Bog je sve više ulazio u nas život. Uskoro smo počeli graditi vlastiti dom. Usprkos velikim preprekama i problemima, osjećali smo da nas Bog vodi.

Moje "da" Bogu donijelo je sa sobom i kušnje. U poduzeću gdje radim plaća je određena postotkom provizije po ostvarenom prometu pojedinca. Imao sam odličnu plaću, no atmosfera je bila nepodnošljiva. Najednom je nestalo

povjerenje, kolegjalnost i timski rad. Nadređeni su taj problem vidjeli kao veliki poticaj za prodaju. Jedini način je bio da na svoju ruku predložim kolegama da dijelimo proviziju – da radimo za jednu plaću koju dijelimo na jednake dijelove. Malo im je to bilo čudno, s obzirom da sam ja taj koji se trebao najviše odreći, ali dogovorili smo se. Ozrače se promjenilo. Postali smo kao jedno, no nadređeni to ne znaju. Oni samo vide da je naš dućan daleko uspješniji od drugih.

Mirjana: Borila sam se velikim žarom, nastojeći dopustiti Bogu da me preobravi i oblikuje. To je urođilo mnogim plodovima. Imali smo četvero djece, a u Djelu Marijinu stekli smo novu veliku obitelj. No kad sam mislila da me više nitko i ništa ne može odvojiti od Boga, upala sam u najdublji ponor. Klonulo je moje tijelo, a duh kao da je bio paraliziran. Izgubila sam dosta na težini, imala sam bolove kojima uzrok nije bio poznat. Bog je odjednom postao najveći krivac za moje stanje. Vodila sam u sebi veliku bitku. Nisam više željela živjeti, a toliko sam se bojala smrti. Odbijala sam svaki fizički kontakt s djecom i s Marinom.

Marin: Mirjanu nisam više mogao prepoznati. Morao sam preuzeti sve njezine obvezne, brinuti o djeci, o kući, vrtu itd. Pomagale su mi moja i njezina majka, ali to je u nju unosilo još veći nemir.

Mirjana: Tjedan dana prije Uskrsa hitno sam upućena na ultrazvuk, zatim punkciju, sa sumnjom da imam uznapredovalu zločudnu bolest. Kroz suze sam pred sobom vidjela samo lica svoje djece. Moje biće se dramatično borilo protiv Boga. Ali dok su mi radili punkciju, sav strah je nestao. Osjetila sam toplinu i smirenost kao nikad prije, Isusovu blizinu. Svi su strahovi nestali i više se nisu pojavljivali.

Marin: Primijetio sam promjenu na njezinom licu. Blistala je i zračila nečim posebnim. Na radost sviju, posebno djece, bila je potpuno nova osoba. Ispričala mi je svoje iskustvo. Shvatio sam da Bog ima neki plan.

Mirjana: Taj Uskrs sam doživjela u potpuno novom raspoloženju. Postalo mi je jasno da smo na zemlji kako bismo upoznali Boga. Željela sam pomoći da ga i naša djeca upoznaju. Shvatila sam da je to poslanje nas roditelja. Predala sam se volji Božjoj i oslobođila svoj um od mnoštva briga i opterećenja. Svjesno sam počela djelovati u skladu s onim što

Aktiv (Z)

znam da je dobro i upotrebljavati volju. Prvi korak u mojoj preobrazbi bio je naći vrijeme za molitvu, a posebno poticati i prakticirati zajedničku obiteljsku molitvu.

Zdravstveno stanje se iz dana u dan poboljšavalo. Liječnici su odustali od operacije i biopsije.

No dogodilo se nešto što sam, po mišljenju većine liječnika, najmanje trebala u tom trenutku – trudnoća. Bila sam trudna puna 4 mjeseca, a da toga nisam bila svjesna.

Marin: Unatoč lošim prognozama liječnika, prihvatali smo novi život. Slijedili su dani iščekivanja, ali i kušnje. Nastojao sam biti uz Mirjanu što sam više mogao. Skupa smo bili na svakom pregledu. Bio sam uz nju i da bih čuo Martin prvi plać i prigrlio je. Uz sve što smo prolazili, teško je bilo ljubiti one koji su nas osuđivali, savjetovali krivo, čak i ismijavali. Ali znali smo da će nas Bog provesti kroz to.

Mirjana: U čekaonici splitskog rodilišta susretala sam i majke koje su bile spremne odlučiti o životu svog još nerođenog djeteta. Razgovarala sam s njima o svojem iskustvu, molila za njihovu nerođenu dječicu i za otvorenost očiju i srca. Nije se lako javno suprotstaviti opredjeljenjima koja mnogi smatraju logičnima, kao što su pobačaj ili kontracepcija. Nije lako biti vjeran kršćanskom braku, biti milosrdan, ostaviti prostora za molitvu i nutarnju šutnju – no prelijepo je doživjeti kako nam povjerenje u Boga daje drugačiju perspektivu, pa se čak i nemoguće situacije s Njim rješavaju. U listopadu se rodila zdrava djevojčica Marta. Bog je preko nje pročistio moje srce, ali i srce mnogih drugih koji su mislili da je to nemoguće. ■

UMRIJETI OD ŠUTNJE

IZ DAMASKA I ALEPA STIŽU U CITTA NUOVU STRANICE DNEVNIKA O OKRUTNOJ BESKORISNOSTI RATA U SIRIJI ▶ **Maddalena Maltese**

Nakon nekoliko mjeseci boravka u Libanonu, u siječnju se nekoliko članova Pokreta fokolara vratilo u Siriju, zemlju koja je njihova domovina već gotovo 30 godina. Počeli su nam slati dnevnik o svojim pustolovinama i nevoljama prouzrokovanim ratom: o bombardiranju, otmicama, mrtvima, nedostatku struje i veza. Rat se nastavlja gotovo potpuno

zaboravljen od svijeta. Ove su stranice doprinos Time-outu, minutištu šutnje ili molitve što ga je predsjednica Fokolara pokrenula u prosincu prošle godine, kako bismo molili za mir i prekinuli šutnju oko sudbine ovoga naroda. Stranice dnevnika naših prijatelja Giò i Michela pričaju o surovoj svakodnevici ljudi, o danima prožetima strahom od smrti, od nasilja, bojaznošću za djecu.

**Sirijac ispod
stijena izvlači
mrtvo tijelo
djeteta.**

U njima je tuga žalopojki i smjelost nade. One su neprestana molitva da se konačno napiše riječ "kraj" nad ovim sukobom. Evo nekoliko ulomaka. Cjelovita verzija Dnevnika iz Sirije objavljena je na stranicama www.cittanuova.it.

Na putu prema Alepu upoznajemo pomoćnika šofera. Želio bi raditi u Libanonu kao mehaničar. Ne može više živjeti u Alepu. Pobunjenici tzv. slobodne vojske držali su ga za taoca deset dana i prijetili njegovoj obitelji. Podnio je mučenje, a rodbina je morala platiti ogromnu svotu za njegovo oslobođenje. I njegova je kuća granatirana, pa se morao skloniti u Hamu. (Dnevnik iz Sirije/1)

Vijesti na televiziji nisu baš ohrabrujuće. To je igra koja se pripremala godinama, a želi se promijeniti izgled Bliskog Istoka. Međunarodna politika izgleda udaljena tisuću milja. Ljudi su umorni, trpe. U Alepu, gradu koji je bio industrijsko i trgovačko središte zemlje, govore nam o stalnom uskraćivanju, o oštrotu studeni, o nedostatku struje i vode, o rijetko viđenom kruhu ili uz preterano visoku cijenu, o ucjenama i otmicama za novac. Govore o smrti koja uvijek čeka negdje iza vrata i o providnosnoj Božjoj pomoći. Iscrpljeni su. (*Dnevnik iz Sirije/2*)

Nakon pokolja prouzrokovanih padom dvaju projektila, kontaktirali smo Hildu, našu prijateljicu koja predaje na fakultetu za arhitekturu u Alepu. Pričala je o nevjerljivim prizorima: "Mays se bacila iza jednog automobila, a zatim je vidjela kako tijela lete po zraku i čula krikove majki u potrazi za njihovom djecom. Danas je bio prvi ispitni dan. Zvonce je već označilo kraj i uzimali smo testove. Jedan nas je učenik zamolio da mu damo još koji minut vremena jer je zakasnio, budući da su ceste bile zakrčene. Kolege nisu htjeli, ali sam ih uspjela navoziti. Nakon pet minuta učenik je predao svoj test. Uputili smo se prema izlazu. Kad sam izašla, iznad glave mi je proletjela raketa, najprije jedna a potom i druga! Mogla sam se nalaziti točno tamu gdje su pale. Pronašla sam auto, krov mu je bio udubljen, a stakla razbijena. Spasili smo se zbog

čina ljubavi prema jednom studentu." (*Dnevnik iz Sirije/3*)

Već dva dana na benzinskim postajama su nezamislivi redovi. Nedostaje goriva. Ljudi ostavljaju svoje automobile pred postajama tako da ih mogu napuniti kada dođe cisterna, možda sutradan ujutro ili u 1 sat po noći. Mnogi na posao idu pješice. Taksiji su vrlo skupi i nema ih koliko ih je nekad bilo. Otac G. stigao je pješice do patrijarhata. Auto mu je presušio. Hodao je gotovo sat vremena da bi stigao do jedne četvrti gdje se pruža pomoć 60 kršćanskih obitelji koje su se ovdje sklonile iz mjesta Daraa. Svakoga tjedna se sakuplja koji prehrambeni proizvod i nosi ga se u crkveni salon. Ovoga puta na redu je ulje i masline. (*Dnevnik iz Sirije/7*)

U Yabroudu, velikom selu u brdovitoj unutrašnjosti na potezu

Damask-Homs, svakoga mjeseca kršćani moraju platiti oslobođačkoj vojsci 1.800.000 sirijskih funti (oko 18 000 eura), neku vrstu masne iznuđene nagrade koja se navodno koristi za kupnju oružja. Trebat će proći barem dva naraštaja dok se zaliječe rane ovoga rata ekonomski i političke naravi, ne vjerske. (*Dnevnik iz Sirije/13*)

**Stanovnici
jedne četvrti
u Alepu
otkopavaju
ruševine nakon
bombardiranja.**

Na ustoličenju patrijarha Antiohijske crkve uzima riječ muftija. U rujnu mu je jedan sin ubijen dok se vraćao s fakulteta. Muftija je izvršio iznimno odvažan čin: javno je oprostio ubojicama, a to u islamskoj tradiciji znači da nitko više ne smije sebi dopustiti da krvno osveti taj čin. Počeo sam intenzivno moliti za sve one koji su izgubili drage osobe, da bi imali herojsku snagu praštanja. (*Dnevnik iz Sirije/18*) ■

Arhiv CH (2)

Svi parovi na svijetu, pa i oni u Hollywoodu, željeli bi doživjeti zajedništvo duše sa

svojim partnerom. To je san snova, nirvana života u dvoje. A kada se zajedništvo ne ostvari... "lijepa bez duše", pjeva žalosno guslar.

No kod onih koji su pratili ovu našu rubriku i nastojali provesti u praksi što smo u njoj pisali, situacija je malo drugačija.

Jedinstvo koje svi toliko žele, pa i oni kojima je ono nepoznato, ovim osobama postaje pravi stil života. Nije jednostavno reći što se doživljava kada postoji jedinstvo. Jedinstvo para je duboka, nedvosmislena percepcija. Kada postoji, osjeća se. Gledam svoju suprugu (ili je zamišljam ako je drugdje) i osjećam da ništa ne stoji na putu između nje i mene.

Ja sam ona, ona je ja. S njom bih išao na kraj svijeta, kao što bih rado ostao u malom naselju ili u kaotičnom gradu, samo da budem s njom. Zajedno se osjećamo spremni na bilo koju žrtvu, voljni nadicí svaku prepreku.

Zajedno osjećamo da možemo učiniti velika djela ili, bolje rečeno, otkrivamo da ih već činimo. Ima li što većega od toga da iz trenutka u trenutak gradimo život u ljubavi?

Možda te iste osjećaje zamjećuju svi zaljubljeni. No jedinstvo nije samo osjećaj. Ono je mnogo više. To je vitalna tvar, za svakoga od dvoje ali i pojedinačno, koja jača osobu i nasiče njezinu dušu. Obično su zaljubljeni gotovo talac jedno drugoga, boje se i padaju u očaj ako ih netko

Zajedništvo duše

TREĆA TAJNA ŽIVOTA U DVOJE ➤ **Anna i Alberto Friso**

Jupiterimages

Jedinstvo zahvaća dimenziju srca, tijela, karaktera, ali i duha, duše. Kada postoji, moguće je s povjerenjem komunicirati ono najintimnije

rastavi. A potom se rastaju, možda nakon jedne žestoke svađe jer se nisu uspjeli složiti treba li aparat za kavu prati ili ne, što se na žalost dogodilo.

Dvoje supružnika koji žive jedinstvo i koji zbog opravdanih razloga neko vrijeme moraju živjeti daleko jedno od drugoga, ne osjećaju se izgubljenima i nepotpunima. Za razliku od same zaljubljenosti koja u njima stvara određenu međuvisnost, jedinstvo daje da osjete kako je drugi blizu i kada je daleko. Istodobno,

kada su blizu, jedinstvo nije psihološki oslonac niti samo razmjena. Jedinstvo je doista nešto više. Ono nije izgrađeno na osjećaju, niti na srodnosti karaktera, niti na komplementarnosti spolova ili uloga.

NA SVIM RAZINAMA

Jedinstvo zahvaća dimenziju srca, tijela, karaktera, ali i duha, duše. Kada postoji, moguće je s povjerenjem komunicirati ono najintimnije: osjećaje, ljubav,

očekivanja, stanja duše, snove, trenutke tame, duhovne bljeskove. Naime, ako naučimo davati prostora svojoj nutrini, događa se da doživimo koje kratko ili intenzivno rasvjetljenje o vjeri koju prakticiramo ili o vrednotama u koje vjerujemo. Ili možda shvaćamo jasnije značenje nekog dijela naše prošlosti ili onoga što stoji ispod tijeka povijesti. Ako se potom, slučajno ili u momentima koje uspijemo izdvojiti za razmatranje, susretнемo s djelićima nama neistražene istine, naš duh postaje sve dragocjenija škrinja. To je nutarnji svijet koji većina ljudi ljubomorno čuva u svom srcu jer... tko bi ga mogao shvatiti?

No ako smo s nekim ujedinjeni, ako smo u jedinstvu na svim razinama, otvara nam se sigurnost da smo shvaćeni. I dolazimo do predivnog trenutka u kojem, iz tamnih hodnika našega 'ja', i to svjetlo, ta intuicija koja nam je dirnula dušu i zadovoljila duh, može biti komunicirana. Tako se bogatstvu pridodaje bogatstvo dara.

Gоворити о ономе што носимо у себи увјек је ризик. Но постоји лијек: учинити то не ради наше хвалисавости, него из лубави и с великим понизношћу. Један брачни пар у вези с тим пиše:

"Прошлога лjeta понижели smo на godišnji odmor Evanđelje po Mateju. Svakoga smo dana pročitali jedan ulomak, а потом je spontano svatko od nas rekao što ga je dirnulo. Nismo to prvi put radili, ali ovoga puta нам se činilo drugačije. Kao nikad prije, otkrivali smo мало по мало

Rosenau Beartart

**Ako smo
s nekim
ujedinjeni na
svim razinama,
otvara nam se
sigurnost da
smo shvaćeni.
I dolazimo
do predivnog
trenutka u
kojemu, i
to svjetlo,
ta intuicija
koja nam je
dirnula dušu
i zadovoljila
duh, mogu biti
komunicirani**

bogatstvo duhovne osobnosti drugoga, jer smo iz njegovih riječi uočili nijanse teksta koje dotad nismo primijetili. Muška osjetljivost isticala je Isusovu duboku ljudskost, dok je ženska osjetljivost izazivala divljenje pred Učiteljevim učenjem, pred njegovim čudima, pred odnosom ljubavi koji je imao sa svojim učenicima. Te su vrednote prožimale i nas, sve dotle da smo se osjećali ojačani u našim uvjerenjima i dinamičnjima u njihovom provođenju u praksi. Na tom valu dubokog zajedništva poslijе smo razgovarali o našoj djeci, o politici, o našoj budućnosti, o svemu. Kao što nam se mnogo puta dogodilo, u međuvremenu smo doživljavali da sve dublje poznajemo jedno drugo. U zajedništvu duše imamo dojam da smo uhvatili pravo biće drugoga, njegovu subjektivnost, dar koji jesmo jedni za druge, u

korist uvijek novog očitovanja i rasta kako muškarca tako i žene. Osjećamo također da je svatko od nas dvoje drugome pomoći na životnom putovanju, sa sve većom dosljednošću života i dubljeg prianjanja uz vrednote u koje svatko vjeruje."

U DUBINU

Zajedništvo duše među supružnicima nije uvijek lako, niti automatsko, jer postoji strah da pretjeramo ili da ne budemo shvaćeni. Pa ni jednostavno komuniciranje koji put ne ide lako, zbog žurbe ili radi brojnih obveza. Postoji i stid u iznošenju vlastitih misli i najdubljih osjećaja. No zbog toga se ne treba predati i možda se ograničiti na običnu uslužnu komunikaciju: hoćeš ti kupiti kruh; djecu će uzeti ja; večeras dolaze Horvati; koliko iznosi račun za telefon, itd. ■

Naučiti misliti

POTREBAN JE NOVI NAČIN RAZMIŠLJANJA

▶ Pripremila Đina Perkov

U poduzetničkoj zoni Lionello u Loppianu pokrenuta je odgojna inicijativa nazvana "Kuća odgoja", nastala iz potrebe da se stvori prostor radionica sučeljavanja i odgoja kroz koje ponuditi odgovor na sadašnju odgojnu krizu uzrokovano rascjepkanošću znanja. Među radionicama jedna nosi naslov "Naučiti misliti". Zašto je danas tako važno odgajati za razmišljanje, odgovara Michele De Beni.

"Možda najveći izazov suvremene kulture odnosi se na

veliki i složeni priljev podataka i informacija koje prijete da nas poplave. Ta nas tema vodi prema teškom zadatku selekcije-kontrole-upravljanja saznanjima, ali i na možda još važniji zadatak etičkih odabira i praktičnih odluka.

Kako možemo naučiti što pravilnije opažati? Kako se informacije preustrojavaju? Kako naučiti apstrahirati i kontrolirati mentalni proces? Kako dolazimo do odluke? Na temelju kojih vrijednosti? Kako prijeći na djelovanje? To su neke od vještina koje se može djelotvorno

Michele De Beni, pedagog na sveučilištu u Veroni, nositelj je izbornog kolegija „Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda“ na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu

podučavati. No podučava li se misliti u obitelji, u školi, u skupinama, putem medija? Brojna eksperimentalna istraživanja potvrđuju da programi određeni za odgajanje sposobnosti razmišljanja imaju značajne učinke na kvalitetu same misli, osobito na sposobnost promišljanja i donošenja odluka.

Pa ipak, za razmišljanje nije dovoljno poznavati. Potrebno je nadasve znati razmišljati razumno, uvjereni da uz temeljnu i stratešku sposobnost dobrog razmišljanja usporedno ide i druga, možda još radikalnija i nužnija sposobnost, a to je 'činiti dobro'. Dolazi mi u sjećanje ono prodorno pitanje što ga je Chiara Lubich još kao učiteljica postavljala, ciljajući na razum i svijest svakog svog učenika: 'Ali, što ti misliš?' Mnogima koji su upoznali tu izvanrednu učiteljicu, ona je simbol jedne posebne škole, usmjerene ne samo na promoviranje umova koji misle, već i dobrih i lijepih umova, jer su još sposobni čuditi se, uzdići se i otvoriti novim otkrićima, za sebe i za dobro drugih." ■

ArhiCr (2)

Snaga zelenog lisnatog povrća

▶ **Mirjana Grga, dr. med.**

Sve zelene biljke sadrže barem jedan tip klorofila, pigmenta koji im daje zelenu boju, a upravo on je potreban za proces fotosinteze bez koje ne bi bilo života na Zemlji. No, klorofil je presudan i za pročišćavanje organizma. Oštećenja u stanica-ma na koje su utjecale kancerogene tvari, uspješno prevenira klorofil jer se uz pomoć njega stvaraju određeni enzimi potrebni za detoksikaciju u tijelu. Osim na rak, klorofil pozitivno utječe i na druge bolesti, poput anemije, alergija, neplodnosti, ulceroznog kolitisa, poremećaja u metabolizmu šećera.

Najistraživaniji među povrćem je špinat koji sadržajem klorofila uvelike nadmašuje drugo povrće. Potrebna dnevna doza klorofila je 300 mg, što je jedan obrok špinata. U strukturi je špinat pun vlakana, pa je koristan za pravilnu peristaltiku crijeva. Uz folnu kiselinu sadrži ostale vitamine B-kompleksa i minerale: bakar, natrij, kalij, kalcij, fosfor, magnezij. Zbog velikog sadržaja oksalata, koji može djelovati na stvaranje bubrežnih kamenaca, potreban je oprez kod bubrežnih bolesnika. Oksalata najviše ima u peteljci, zato je potrebno prije kuhanja odstraniti peteljke špinatu, ali i blitvi.

www.life.hu

Najistraživaniji među povrćem je špinat koji sadržajem klorofila uvelike nadmašuje drugo povrće

Koncentrirani izvor klorofila su i šparoge, zelena paprika, prokulica, kupus, mahune, grašak, kelj, poriluk, zelena salata, blitva i drugo lisnato zeleno povrće. U velikim količinama nalazimo ga i u morskim algama i zelenom čaju. Najviše klorofila ima u Zelenoj magmi. Riječ je o vrlo hranjivom, blago alkalnom prahu spravljenom od soka mladog lišća ječma. Od svih zelenih biljaka, mладо лишће ječma je najhranjivije, a povrh toga sadrži obilje klorofila, vitamina, minerala, antioksidansa, aktivnih enzima, aminokiselina. Aktivni enzimi iz Zelene magme pomažu tijelu u razgradnji hrane te povoljno djeluju na probavni sustav i povećanje energije. Blaga alkalnost Zelene magme pomaže neutralizirati kiselost koja nastaje kao posljedica nekvalitetne prehrane i stresa.

Većina ljudi zna da je redovito konzumiranje svježeg povrća nužno za očuvanje dobrog zdravlja. Međutim, mnogi grijese u načinu izbora, čuvanja i pripremi povrća i tako im bitno smanjuju hranjive vrijednosti. Idealno bi bilo svakodnevno kupovati svježe povrće, i to sezonsko iz domaćeg podneblja, po mogućnosti iz eko vrta. Zeleno lisnato povrće stajanjem gubi vitamine i minerale. Ako baš morate kod kuće čuvati povrće, čuvajte ga u hladnjaku, u dobro zatvorenim vrećicama i nemojte ga prati do upotrebe.

Povrće uvijek perite pod tekućom vodom, cijele listove npr. salate, bez prethodnog rezanja i nikad ne držite povrće potopljeno u vodi. Nakon rezanja povrće nemojte ponovno prati, a režite ga neposredno prije pripreme kako ne bi oksidiralo.

Budući da toplina uništava hranjive sastojke, najbolje je jesti što više sirovog povrća, a ako ga kuhate, činite to u što manje vode, ili još bolje, kuhajte ga na pari ili pirjajte. Kuhanje mora trajati kratko, tako da povrće uredimo u vrelu vodu, čim omekša (3-5min) treba ga izvaditi, a kada ga probate neka bude "al dente". Kuhano povrće treba odmah poslužiti, a ako ga čuvate, činite to samo kratko vrijeme i to u hladnjaku, nikada ga ne podgrijavajte. Mnogi se roditelji žale kako im djeca ne jedu povrće, a ne znaju da djeca ne odbijaju zeleno zato što je zeleno, nego što je neukusno i najčešće prekuhanato, jer nije pripremljeno na pravi način. ■

SLIKOM I
RIJEČJU

MOŽDA

Možda jednom
Ti
I
ja
uskladimo Korak
naših Lutanja
I
Ljubeći Sutra
Nastavimo
Tamo
Gdje smo zastali
Ranjeni.

Ksenija Kancijan

Foto: Marta Pilić